

DE PAARDENJAARMARKT VAN KURINGEN

Luk Indesteege - De pastoor zegent de paardenjaarmarkt

De paardenjaarmarkt van Kuringen bestaat al sinds 1242 en vindt zonder onderbreking plaats op de **eerste zaterdag na 17 maart**, de feestdag van **Sint Gertrudis, de patrones van Kuringen**. Zij stierf op de 17de maart. De paardenmarkt zelf kan dus vanaf 17 maart tot uiterlijk 23 maart plaatsvinden. Zelfs tijdens de Eerste Wereldoorlog ging de paardenmarkt door, alleen in het coronajaar 2020 was het stil.

Sint-Gertrudisfeesten

Vandaag maakt de paardenjaarmarkt van Kuringen deel uit van de overkoepelende **Sint-Gertrudisfeesten**, een vierdaags festival dat plaatsvindt op en rond het eerste weekend na 17 maart. De Sint-Gertrudisfeesten openen het feestweekend traditioneel met een uniek orgelconcert in de Sint-Gertrudiskerk. Op vrijdagavond opent Friday Night 'a *benefit night*' al jaren de feesttent met een dansavond die volledig ten voordele is voor Sint-Vincentius Kuringen. Zaterdagavond is er steevast een jeugdfuif. Op zondag verschillen de invullingen van jaar tot jaar; zoals bijvoorbeeld een concert van de plaatselijke Harmonie samen met Frank Galan of een kien- of quizavond.

De paardenjaarmarkt

Op zaterdag gaat de paardenjaarmarkt door. Van vroeg in de ochtend komen de **'paardenmannen'** met hun koopwaar, om hun paarden te laten keuren en om 8 uur start de markt. Na de negenurenmis vertrekt er een stoet met de Garde Civique van Hasselt, de prominenten en de jachthoornblazers, naar het feestterrein achter de kerk voor de plechtige opening. Na het welkomstwoord van de voorzitter van het paardenjaarmarktcomité en de zegening door de pastoor, spreekt de burgemeester van Hasselt. Hij voltrekt het **openingsritueel**: een nagel inslaan door een van de vier hoefijzers die speciaal daarvoor op een plaat bevestigd zijn. Dat ritueel bestaat sinds 1979. De eerste vier hoefijzers zijn volgenageld sinds 2019. Er is sindsdien een nieuwe plaat voorzien met verse hoefijzers.

Er zijn nog slechts zes historische vee- en paardenmarkten in ons land. Die hebben samen in 2018 een charter afgesloten om te proberen deze stiel en ambacht in leven te houden... De paardenjaarmarkt in Kuringen veranderde in de loop der jaren. Vroeger was de verkoop van paarden de essentie, maar deze stiel **evolueert** ook mettertijd. Zo bestaan er tal van andere (ook digitale) fora voor de paardenhandel en wordt de regelgeving i.v.m. dierenwelzijn steeds strenger waardoor de traditionele verkoop het moeilijk krijgt. Er zijn elk jaar nog steeds 60 tot 80 paarden van een kleine twintig verkopers aanwezig.

De paardenjaarmarkt is geëvolueerd van een boerenmarkt naar een gezinsevenement: *ze komen nu met koets en kind in plaats van met paard en kar*. De animatie wint aan belang. Binnen deze traditie ligt de nadruk op het eren van de patrones Sint Gertrudis met een waar volksfeest. Zo kunnen duizenden toeschouwers gedurende de ganse zaterdag genieten van shows en demonstraties met paarden en honden en van jachthoornmuziek. Verder zijn er oude ambachten, volksspelen, foodtrucks, een 'kop van jut' en een kermisorgel. Aan de andere kant van de kerk is er een jaarmarkt en kermis, en zo loopt heel Kuringen vol. Het comité zorgt ervoor dat alles zo goed en vlot mogelijk verloopt.

Paardenvijgen

Op de jaarmarkt worden onder meer de **traditionele 'paardenvijgen'** verkocht door de lokale volksdansgroep de Boezeroenen. Over de ingrediënten van de paardenvijg is er zo goed als niets geweten, aangezien dit recept al decennialang geheim is. Je kan het gebak best vergelijken met een grote ronde éclair met vanbinnen een vulling die een beetje te vergelijken is met een mokka-smaak. Een dikke chocolade afsluiting dient als topping. Een paardenvijg vult dus goed en is een echte hype tijdens die week in Kuringen! Het gebak is enkel en alleen

maar in de week van de paardenjaarmarkt te verkrijgen en wordt verzorgd door de lokale bakker. Ze presenteren dat gebak al 40 jaar, en elk jaar bij mooi weer gaan er 1000 paardenvijgen weg. Als het regent gaat het eventuele overschot naar lokale rusthuizen.

Het Paardenjaarmarktcomité

De paardenjaarmarkt in Kuringen was bijna 'uitgestorven' maar sinds 1979 is er een nieuw comité gestart en de paardenjaarmarkt herleefde en groeide. Na 40 jaar heeft dit comité in 2019 alles overgedragen aan het huidige comité, zeven jeugdvrienden die nu dertigers zijn en elkaar weer gevonden hebben in de organisatie van de feestelijkheden. Het comité vergadert maandelijks, elke eerste vrijdagavond, behalve in de zomer. In september beginnen de voorbereidingen voor de volgende feesten. Begin december moet alles geregeld zijn.

Robby Herck is sinds een viertal jaren de voorzitter van het Paardenmarktcomité in Kuringen bij Hasselt en gedreven organisator van de paardenjaarmarkt. Op de vraag waarom de paardenmarkt nog steeds doorgaat heeft Robby een krachtig antwoord: "Het comité en velen rond hen willen dat deze Kuringse traditie doorgaat, omdat het een mooi feest is dat de samenhang sterk bevordert. En bovendien: het is 'het' symbool van Kuringen en tevens het oudste feest van gans Hasselt!"

*Op de [website](#) van de paardenjaarmarkt in Kuringen staat niet enkel het programma, maar ook de geschiedenis van de paardenjaarmarkt. De gegevens hiervoor werden verzameld door de lokale heemkundige kring.

*Gebaseerd op een originele tekst van Luk Indestege.

*Deze inzending kadert binnen het project Beleving. 100 levende gebruiken en tradities in Limburg. Een initiatief van het Limburgs Volkskundig Genootschap, in samenwerking met ECRU Erfgoed en Erfgoed Haspengouw, Werkplaats immaterieel erfgoed, Openluchtmuseum Bokrijk, Heemkring Vaart, Haspengouw. TV vzw, Academie voor Streekgebonden Gastronomie en AVANSA-Limburg.

INZENDER

Robby Herck
Paardenmarktcomité
<http://paardenmarkturingen.be>

LOCATIE

Kuringen

PERIODE

De eerste zaterdag na 17 maart

THEMA

Feesten, rituelen en sociale gebruiken
Natuur en landbouw
Eten en drinken

TREFWOORD

#feest #dier #eten #drinken